

Vresbok (paraplybok) i Prästaskogens naturreservat.

7.4.14 Prästaskogen - Gryteskog

Naturförhållanden

Området ligger på Romeleåsens sluttning ned mot Vombsänkan i öster och består främst av lövskog och betesmark. Nivåskillnaden är mellan 40 och 70 m.ö.h. med högsta punkten i väster. I den östra delen finns ett system av markanta rullstensåsar med flera åskullar och gropar. Ungefär halva området i nordost är avsatt i två naturreservat, Gryteskog och Prästaskogen. I söder finns en äldre bokskog med inslag av ek som klassats som naturvärdesobjekt i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Övriga delar består av yngre, brukad lövskog omväxlande med alkärr och kulturbetesmarker. Västra delen var innan skiftet utmärkt till Dalby, den mellersta delen var skog och de sandiga backarna närmast Torna Hällestad var fälad tillhörande prästgården. På Dalby utmärkt fanns 1812-20 gården Åkestorp och delar av utmärkten var uppodlad. Skogsmarken var troligen trädrik äng. År 1912 hade stora delar i väster närmast T. Hällestad odlats upp och det var bara de branta åsarna som inte odlades. I väster hade fäladen kring Åkestorp planterats med skog. Fem gårdar finns markerade 1912: Gryteskog, Åkestorp, Trollängen, Prästa-möllan och gården öster om Trollängen, som alla finns kvar idag.

Landskapsekologi

Områdets fäladsrester ligger längs Romeleåsens sluttning och har spridningskontakt i norr mot Mårydsområdet och i sydväst mot Dalby fälad. För många gräsmarksarter har det öppna Revingefältet i öster förbättrat spridningsmöjligheterna. Den äldre skogen är mer isolerad och det är idag flera kilometer till Abusadalen i norr, Dalby Söderskog i väster och Björnstorp i söder.

Kulturmiljövärden

Prästaskogsområdet uppvisar många värdefulla kulturmiljöer och kulturhistoriska lämningar. Hägnadsvallar finns både som mycket gamla socken gränser och som yngre gränser mellan olika fastigheter från skiftesperioden. På åsarna i betesmarken finns spår av forntida åkrar och en stenåldersboplats. De kvarvarande fäladsresterna visar på kontinuerlig beteshävd under många århundraden och utgör ett levande kulturminne. Bebyggelsen härstammar främst från skiftena men Åkestorp har en äldre historia. Vresbokarna har gynnats i skogen dels för sina estetiska kvaliteter men troligen även tidigare för praktisk användning av böjda trädetaljer.

Landskapsbild

Variationen mellan öppna och slutna partier, stor artrikedom, kulturhistorisk kontinuitet och utblickar från åsarna ger området en attraktiv landskapsbild.

Friluftsliv

Tillgänglighet till området är god med två parkeringar, strövslinga och Skåneleden som passerar genom området. Närheten till Torna Hällestad gör att många boende utnyttjar området flitigt.

Förutsättningar för värden i landskapet

Halva området är skyddat i två naturreservat och skötseln regleras i skötselplanerna. Övriga delar är kulturbetesmarker med främst hästbete samt brukad lövskog. Skogsbruksåtgärder har främst negativ påverkan i de alkärr som finns i den brukade skogen. De äldre kulturelementen bör bevaras och lyftas fram.

Utvecklingsmöjligheter

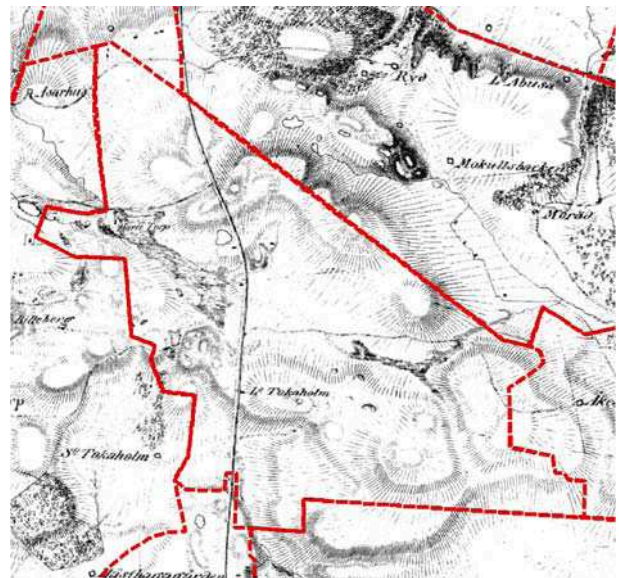
Skogsmarken som utpekats som naturvärdesobjekt bör skyddas och få en naturvårdsanpassad skötsel. De öppna markerna väster om Trollängen bör betas igen. Eventuellt kan skogsbeståndet i väster ingå i betesmarken efter viss gallring. Hyggesplöjning bör undvikas med tanke på fornlämningar.

Referenser

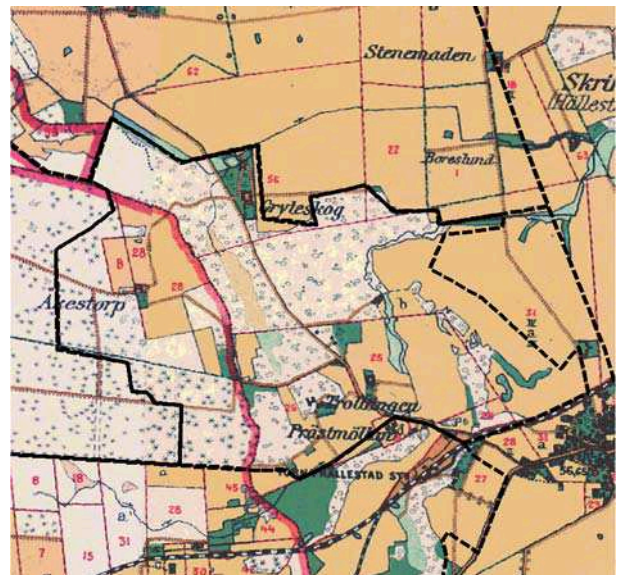
Park- och naturvårdsnämnden. 1990. Naturvårdsplan för Lunds kommun.

Stadsbyggnadskontoret i Lund. 2002. Förslag till fördjupning av översiktsplanen för Skrylleområdet.

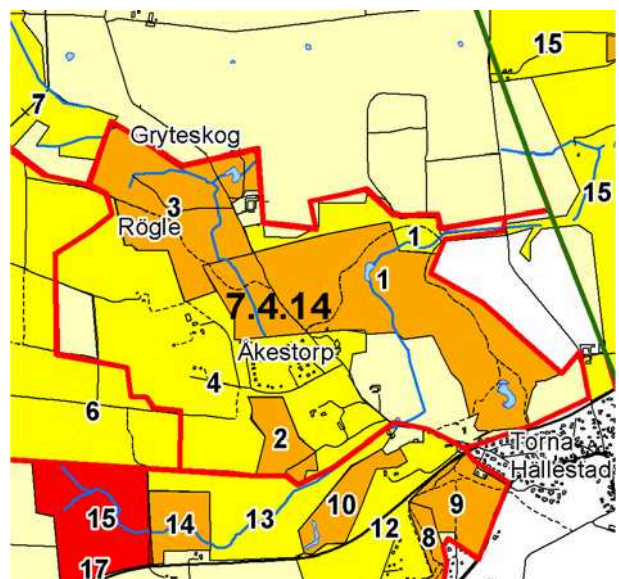
Stig över åsen i Prästaskogens naturreservat.

Skånska rekognosceringskartan 1812-20

Häradsekonomiska kartan 1912

Trakten Prästaskogen-Gryteskog med beskrivna delområden

(7.4.14) 1 Prästaskogen (2)**Area:** 79 ha**Status:** Riksintresse (NV, F), naturreservat, NATURA 2000**Fastighet:** Hällestad 8:133, 10:81, 17:2 m.fl.**Naturtyp:** Betesmark, åker och lövskog**Motiv:** G, K, B, F**Beskrivning**

Större delen (76 ha) av området avsattes som naturreservatet Prästaskogen 1972 och utvidgades 1991. Området utgörs av en åsformation med ca 5-10 m hög getryggås som löper oregelbundet i nord-sydlig riktning med ett flertal åskullar och gropar. Åsen är delvis täckt med skog som består av vidkroniga och flerstammiga bokar. Delar av skogen betas. Ett avbrott i åsen utgörs av en f.d. grustäkt. I norra delen av området rinner en bäck. I bokskogspartiet i nordväst förekommer flera exemplar av vresbok. I nordöst finns en alsumpskog. Området har stor betydelse för det rörliga friluftslivet. Skåneleden passerar genom reservatet längs åsen. Området har i äldre tid benämnts Prästafäladen och varit fäladsmark till prästgården i Torna Hällestad. Från 1945 finns benämningen Prästaskogen. Inom området finns två fasta fornlämningar, dels en stenåldersboplats och dels en fossil åkermark på 100x300m med ca 30 m breda terrasser som dock är överodlade och därför otydliga.

Värden

Området har geovetenskapliga värden i de unika åsformationerna, kulturhistoriska värden i de gamla fäladsmarkerna, hägnadsvallarna, bebyggelsen och de fornlämningar som finns i betesmarken, rekreativa värden både för boende i Torna Hällestad och storstadsområdet Malmö-Lund, samt stora biologiska värden i sällsynta naturtyper och arter. Området är lättillgängligt och varierat och lämpar sig särskilt väl för forskning och undervisning.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd och naturvårdsanpassad skötsel av skogsmarken.

Utvecklingsmöjligheter

Översyn av skötselplanen, utökning av reservatet.

Referenser

Länsstyrelsen i Malmöhus län. 1991. *Skötselplan för naturreservatet Prästaskogen.*

Stadsbyggnadskontoret i Lund. 2002. *Förslag till fördjupning av översiktsplanen för Skrylleområdet.*

Prästaskogen: återskapad ekhage i mellersta delen

(7.4.14) 2 Lövskog V Trollängen (2)

Area: 6,5 ha
Status: Riksintresse (NV, F)
Fastighet: Hällestad 8:7
Naturtyp: Lövskog
Motiv: N

Beskrivning

Området utgörs av äldre lövskog med främst bok och inslag av ek. Ursprungligen är skogen en gammal betesmark som började växa igen i början av 1900-talet och som nu är sluten högskog med en hel del krokiga och flerstammiga träd. Här finns en hel del död ved i högstubbar och lågor. Marken är relativt sten- och blockrik och svagt kuperad. Fältskiktet består delvis av ängstyp med inslag av hedtyp där gräs och barmark dominerar. Här finns arter som skärmstarr, buskstjärnblomma och lind. Skogen har gallrats i sen tid.

Värden

Spontan igenvuxen betesmark med stor variation i träd- och buskskikt och en hel del spår av äldre tiders beteshävd. Troligen förekommer en del sällsynta och hotade arter.

Förutsättningar för bevarande

För att gynna de vedlevande arterna bör det röjas försiktigt kring större vidkroniga träd samtidigt som all död ved lämnas. För att gynna kulturvärden och arter knutna till fältskikt, buskar och stammar bör området åter hävdas som trädrik betesmark efter viss utglesning.

Utvecklingsmöjligheter

Inventering av utvalda indikatorarter i floran och faunan för att få bättre kunskap om värden och skötselbehov. Bete kan återinföras på försök i delar av området.

Referenser

Park- och naturvårdsnämnden. 1990. Naturvårdsplan för Lunds kommun.

Stadsbyggnadskontoret i Lund. 2002. Förslag till fördjupning av översiktsplanen för Skrylleområdet.

(7.4.14) 3 Gryteskog (2)

Area: 28,7 ha
Status: Riksintresse (NV, F), naturreservat, NATURA 2000
Fastighet: Hällestad 17:2, Sjöstorp 10:1
Naturtyp: Lövskog, fälad och åkermark
Motiv: N, K

Beskrivning

Större delen avsattes som naturreservat 1959. Syftet var att bevara förekomsten av vresbok samt att bibehålla fäladsmarken hävdad. Närmast vägen i sydost har vresbokarna gynnats under lång tid och här finns de praktfullaste exemplaren. Även i norra delen av lövskogen finns en del vresbogar. Stora delar av skogsmarken består av alkärr som delvis är mycket fuktiga. Fäladsmarken restaurerades 1966 och består av både öppna ytor med enstaka ekar och enar samt dels mer igenvuxna buskage. Vid infarten till gården växer Skånes största vresbok med över 5 m i omkrets i brösthöjd. Trädet är skyddat som naturminne.

Värden

Biologiska värden knutna dels till fäladsmark och äldre lövskog, dels till de unika vresbokarna som även har ett estetiskt, kulturhistorisk och pedagogiskt värde. Kulturhistoriska värden finns i den långa hävdpåverkan i betesmarken och de spår som finns kvar från äldre markanvändning t.ex. hägnadsvallar, vägsträckningar och kulturpåverkade träd. Området har också stora rekreativa värden genom stora upplevelsevärden och lättillgänglighet.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt hävd av betesmarken och naturvårdsanpassade röjningar i skogsmarken för att gynna vresbogar och andra vidkroniga träd.

Utvecklingsmöjligheter

Frihuggning av unga vresbogar för att trygga föryngringen. Översyn av skötselplanen.

Referenser

Länsstyrelsen i Malmöhus län. 1980. Skötselplan för naturreservatet Gryteskog.

(7.4.14) 4 Åkestorpsområdet (3)

Area: 67,3 ha**Status:** Riksintresse (NV, F), naturreservat (del)**Fastighet:** Sjästorp 4:6, 10:6, Dalby 10:3**Naturtyp:** Lövskog och kulturbetesmarker**Motiv:** N, K**Beskrivning**

Västra delen av Prästaskogsområdet består av brukade lövskogar och kulturbetesmarker. Längst i öster, kring gården Trollängen, finns äldre lövskog med främst bok som börjar få stora värden för trädlevande arter. I den mellersta delen finns fuktigare partier med mycket al. Längs vägen genom området finns en del torp och fritidsstugor. Skåneleden passerar genom området mot Skrylle. Skrylleskogen som gränsar i väster är skyddad som naturreservat. I öster ligger varierade odlingsmarker mellan T. Hällestad och Prästaskogens naturreservat med höga landskapsbildsvärden.

Värden

Delar av området har stora biologiska värden och hela området har stora rekreativa värden.

Förutsättningar för bevarande

Naturvårdsanpassat skogsbruk.

Utvecklingsmöjligheter

Förbättrad beteshävd av betesmarken väster om gården Trollängen.

Referenser

Park- och naturvårdsnämnden. 1990. Naturvårdsplan för Lunds kommun.

Stadsbyggnadskontoret i Lund. 2002. Förslag till fördjupning av översiktsplanen för Skrylleområdet.

Stor bok i kanten mellan Åkestorp och Gryteskog

Reservatsskylt, modell äldre

Vresboken vid Gryteskogs gård (naturminne)

